

«вплив природних умов на суспільно-політичну реальність значно *перебільшувався*» [1, с. 16], «*перевага віддається* нестационарній, денній формі надання медико-соціальних, інших паліативних послуг» [1, с. 81], «*велика увага приділяється* питанням захисту національних інтересів» [1, с. 136]. Ці помилкові моделі слід було б замінити на форму 3-тньої особи множини в узагальненому значенні (*вплив перебільшують, перевагу віддають, увагу приділяють*).

4. Недоцільне використання активних дієприкметників теперішнього часу: «*інтегруючим показником*» [1, с. 27] (треба *інтеграційним*), «*осягнення оточуючого світу*» [1, с. 15] (треба *навколишнього*), «*в діючому організаційному механізмі*» [1, с. 84] (треба *чинному*), «*розвиваючі завдання*» [1, с. 92] (треба *розвивальні*), «*домінуючими цінностями*» [1, с. 9] (треба *панівними*), «*реалізації регулюючих, організуючих і координуючих впливів*» [1, с. 6] (треба *регуляційних, організаційних і координаційних*).

Гадаємо, редакції наукових видань, а також автори досліджень мають звернути увагу на потребу уважнішого дотримання норм української літературної мови та рекомендацій фахівців-філологів.

Література

1. Вісник НАДУ при Президентові України (Серія «Державне управління»). Випуск № 2. 2017. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=68> (дата звернення: 23.03.2019 р.).

2. Куньч З. Й. Уникання пасивних дієслівних конструкцій як елемент культури української мови. Український смисл, 2012. С. 42–48.

«МОВЛЕННЄВИЙ ПАСПОРТ» СТУДЕНТА

Микитюк М.

Національний університет «Львівська політехніка»

Інститут архітектури

Кафедра дизайну та основ архітектури

m8632marta@ukr.net

Науковий керівник – **Фаріон І. Д.**, д. ф. н., доц., професор кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

«Мовленнєвий паспорт» студента – це найповніший вияв інтелекту, в якому відображено всі духовні, національні, культурні параметри нашого «я». Метою статті є аналіз мовлення студентів на основі матеріалу, отриманого методом польового дослідження.

До руйнування сформованої впродовж століть базової фонетичної системи української мови призводить нехтування звукосполуками *дж, дз*, отже, не *досліджувати* щось, а *досліджувати*, не *зеркальний*, а *дзеркальний*. Варто зауважити також на таких фонетичних покручах: *не, сьмдисят, полностью, пор'ядок, м'який, ситуація*. Оскільки у мові все має системний характер, то не може бути *одинадцять* (бо ж не маємо ми *дванадцять* чи *тринадцять*), а тільки *одинадцять*. Правильний наголос у слові *всередині* (а не *всередині*), *довідник* (а не *довідник*).

Порушення на рівні словотвору – це використання невластивих нашій мові префіксів чи суфіксів: *співпала* (правильно *збіглася*) *об'яснити* (*пояснити*), *поскілки* (*оскілки*), *посторонній* (*сторонній*), *треніруємося* (*трєнуємося*), *четверть* (*чверть*), *пополам* (*навпіл*).

Щодо лексичної мовної норми, яка відповідає за правильне омовлення світу, то маємо: *нет, да, вот, прелість, конєшно, слідуюча, напрасно, получається, удачно, очередной* (*раз*), *в умє, хватит, хорошо, обізательно, обциє, конєчно, лучше, послідній, оставтєся, зачєм, зачотка*. Варто б виправити слово *напрасно* (тобто *даремно*), *вроді* (*ніби, ймовірно*), *пробіл* (*прогалина, пропуск*), *впічтлєніє* (замість *враження*), *загружена* (*завантажена*), *нагрузка* (*навантаження*), *авдиторія зайнята* (*авдиторія невільна*), *опредєльонний* (*визначений*), *мєлочі* (*дрібниці*), *не помєха* (*не перешкода*), *любє* (у знач. *будь-яке*), *зараніє* (*заздалегідь*), *першим ділом* (*насамперед*), *єрунда* (*дурниця, дурничка, дріб'язок*), *остав* (*залиш*), *мені не жалко* (*не шкода*), *не хватило* (*не вистачило*), *текуча інформація* (*поточна інформація*), *пред'явити справку* (*показати* (*дати*) *довідку*). Наявність таких слів у мові змушує дивитися на світ чужими очима, що порушує цілісність нашої духової культури.

Трапляються і тавтологічні помилки – *моя власна думка, період часу* замість правильних конструкцій *власна думка, проміжок часу* або *період*.

Порушення на рівні морфології передусім полягає в неправильному творенні родового відмінка однини іменників 2-ої відміни (*максимума, мінімума* замість *максимуму, мінімуму*); неправильному використанні давального відмінка (*інструкція користувачу*, а треба *інструкція користувачеві*); неправильному творенні форми вищого і найвищого ступеня порівняння прикметника (*сама важка тема* (*найважча, щонайважча*), *самі різні завдання* (*найрізноманітніші*), *найбільш важче завдання* (*щонайважче*), *маліше* (*менше*)) та непра-

вильному творенні наказового способу (*давайте напишіть* правильно буде *пишіть* або *пишімо реферати*).

На рівні синтаксису чи не найбільше проблем є з ненормативними формами: *по адресу (на адресу)*, *по розкладу (згідно з розкладом)*, *по цих розділах (з цих розділів)*, *по визначенню (за означенням)*. Правильно буде вживати прийменник *згідно з* або *відповідно до*, тому не *згідно термінології*, а *згідно з термінологією*. Недоречним є речення «*я вибачаюся*», тобто прошу пробачення у себе, а правильно – *вибачте, пробачте, перепрошую, прошу вибачення, даруйте за*.

Давньогрецький філософ Демокріт говорив, що розумну людину можна впізнати за вмінням правильно ухвалювати рішення, діяти як належить, говорити без помилок. Тому надважливо берегти свій «мовленневий паспорт», бо «від мовного нігілізму до морального виродження один крок» (В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький).

ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ ЮРИСТІВ

Петрів І.

Національний університет «Львівська політехніка»

Інститут права та психології

petrivilona26@gmail.com

Науковий керівник – **Конівіцька Т. Я.**, старший викладач кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Зброя юриста – слово і закон. Культура мовленнєвої діяльності є однією з тих навичок, без якої не можливо стати професіоналом в юридичній сфері. Звісно, важливо знати закони і правові процедури, вміти отримати інформацію, проаналізувати матеріали справи, але всі зусилля зводяться нанівець, якщо правник не вміє правильно донести все те, що він опрацював. Під терміном «правильно» ми розуміємо не лише доречність, влучність, лаконічність, змістовність сказаного, а й те, як особа застосовує свої знання української мови на практиці. Легко слухати того промовця, який говорить чітко, структуровано, без суржику, калюк та інших помилок, які інколи відволікають аудиторію від самої теми доповіді та викликають сумніви щодо компетентності оратора. На мою думку, варто виокремити 5 основних правил, які слід пам'ятати юристу:

1. Точність – наше все. Юрист не може вживати терміни, у значенні яких він не впевнений. Також варто звернути увагу на дореч-